

Kacper Szkalej
LL.B. Hons (London)
LL.M. (Stockholm)

Doktorand
Universitetsadjunkt

Programföreståndare
Magisterprogrammet i
immaterialrätt 2019/2020

Institutet för Immaterial,
Marknadsförings- och Konkurrensrätt
(IMK)

Uppsala universitet
Juridiska fakulteten
Gamla Torget 6
753 20 Uppsala

E: kacper.szkalej@jur.uu.se
T: 018-471 20 40
W: <http://www.imk.uu.se>

Utvärderingsrapport 2019/2020 avseende Magisterprogram i immaterialrätt/Master Programme in Intellectual Property Law, 60 hp

1. Programmets innehåll

Magisterprogrammet i immaterialrätt ger studenterna en möjlighet att på avancerad nivå fördjupa sig i internationell och europeisk immaterialrätt. Numera ligger immaterialrätten centralt i den kunskapsbaserade ekonomi som präglar innovations- och informationssamhället och spelar en stor roll för ekonomisk tillväxt och framåtskridande i en marknadsekonomi. Detta är ett rättsområde som har vuxit i såväl betydelse som komplexitet till följd av en ökad uppmärksamhet på det immaterialrättsliga skyddet och immaterialrättigheternas värde som företagstillgångar. Programmet är uppdelat i tre moduler. Den första delen är en introduktionskurs till grundläggande delar i programmets ämne. Programmet avslutas med ett självständigt examensarbete inom ett immaterialrättsligt ämne. Undervisningen hålls på engelska och programmet leder till en juris magisterexamen med rättsvetenskap som huvudområde.

Värdering och åtgärder

Programmet är inriktat på internationell och europeisk immaterialrätt eftersom rättsområdets praktiska betydelse är gränsöverskridande och global. Studenterna har varit nöjda med att programmet både behandlar internationella och EU-rättsliga aspekter av immaterialrätten, samt jämförelser mellan EU, USA och Asien. Inslag av nationell rätt förekommer i enstaka fall när det är motiverat utifrån pedagogiska hänsyn. Liksom tidigare programomgångar bestod en stor del av studentgruppen av studenter med utländsk examen och representerade diverse bakgrunder, bl.a. inom juristyrket. Det kan förväntas att programmet kommer vara populärt bland denna studentgrupp varför programmets inriktning bör behållas, i den mån programmet planeras att fortsättningsvis erbjudas.

I den externa programutvärdering som genomfördes under 2019/2020 bedömdes att ämnena för programmets delkurser förefaller väl valda och rymmer ett antal politiska, ekonomiska och etiska frågor och utmaningar som ger lämpligt utrymme för att studenterna utvecklar förmåga till kritiskt tänkande, analys och argumentation. Programmets innehåll får därför antas kunna fortsätta att utvecklas inom denna ram. Samtidigt innebär immaterialrättens dynamiska karaktär och starka koppling till innovation att området utvecklas snabbt varför en utvärdering av programmets tilltänkta innehåll, framför allt mot bakgrund av de framsteg som görs inom artificiell intelligens, bör genomföras inför eventuell ny genomgång för att programmet ska fortsätta att vara attraktivt och konkurrenskraftigt.

Behörighetskravet om att studenter har tidigare läst immaterialrätt bör fortsättningsvis gälla.

2. Programmets uppbyggnad

Magisterprogrammet i immaterialrätt är ettårigt och omfattar 60 högskolepoäng (hp), av vilka 30 hp består av att skriva en uppsats. Modul 1 inleds med en introduktionskurs (7,5 hp) i grundläggande delar i programmets ämne. Därefter under Modul 2 läser studenterna tre kurser om 7,5 hp som fokuserar på avancerad kännedäcksrätt, upphovsrätt i digitala samhället, samt patentskydd inom läkemedelsbranschen.

Programmet avslutas med Modul 3 i vilken studenterna tränas i rättsvetenskapliga metoder och skriver en uppsats i ett immaterialrättsligt ämne. Studenterna väljer själva ämne i dialog med programmets lärare och arbetar självständigt med sina uppsatser med stöd från handledare.

Värdering och åtgärder

Programmets övergripande uppbyggnad är god. Modul 1 skapar förutsättningar att jämnar ut studenternas olika kunskaper samt förbereder studenterna för den problembaserade undervisningen. En utjämning och förberedelse av detta slag har visat sig ha en positiv inverkan på studenternas förmåga att genomföra programmet enligt de tilltänkta lärandemålen och inom tilltänkta tidsramar, framför allt med hänsyn till studenternas diverse bakgrunder och studievanor (se vidare fråga 5). Vidare tillåter strukturen införandet av en progressiv svårighetsgrad under programmet som avslutas med självständigt arbete. Detta får anses ha fungerat mycket väl i år då samtliga kurser fått mycket höga betyg i respektive kursutvärdering medan en tydlig utspridning av svar gäller för respektive kurs svårighetsgrad.

Inför innevarande programomgång byttes ordningen på två kurser under Modul 2 i syfte att skapa en mer harmonisk och logisk struktur som överrenstämmer med den kategoriseringen som görs inom rättsområdet, dvs upphovsrätt å ena sidan och industriellt rättskydd å andra sidan. Det rekommenderas att denna ordning behålls.

I den externa programutvärdering som genomfördes under 2019/2020 har uppmärksamhet dragits till att examensarbetet utgör en mycket stor del av programmet (30 hp). Immaterialrättsens gränsöverskridande och tvärvetenskapliga karaktär innebär att studenter bör ges utrymme att kunna genomföra ett examensarbete under en hel termin. Den pedagogiska förhoppningen är att studenter vid vårterminens början har uppnått den grad av specialisering och självständighet som tillåter att de söker sig fram till intressanta spörsmål, vilket stöds av områdets dynamiska karaktär och programmets struktur under höstterminen, och uppnår förväntad grad av kunskapsför djupning. Detta får anses ha fungerat mycket bra då programmet har kontinuerligt haft en stor genomströmning av studenter – även i år - samtidigt som det finns en stor variation av originella uppsatsämnen varje år som inte sällan kombinerar frågeställningar från närliggande rättsområden, till exempel konkurrensrätt, eller som får relativt lite utrymme på programmet som specialkurs, till exempel växtförädlingsrätt eller mönsterskydd. Många studenter väljer även att genomföra komparativa undersökningar i sina uppsatser varför utrymme för denna typ av arbete bör finnas på programmet om studenterna ska

kunna uppnå en tillräckligt hög grad av ämnesfördjupning. Modulen innehåller även ett flertal komponenter som syftar till att vidareutveckla och stödja studenternas självständiga arbete samt säkerställa rättsäker examination.

I den mån programmet planeras att fortsättningsvis erbjudas är inga åtgärder nödvändiga. Däremot kan en vidareutveckling av programmet övervägas med hänsyn till områdets karaktär och programmets popularitet. Exempelvis kan kursutbudet och programmets uppbyggnad utvidgas till att omfatta valbara kurser som tar sikte på närliggande områden med särskild immaterialrättslig reglering såsom internationell privaträtt och konkurrensrätt, eller tydligare inslag av interdisciplinära moment. Behovet av sådan utvidgning kan spåras till såväl kursutvärderingar och studenters uppsatsämnen som efterfrågan från marknaden. I dagsläget innehåller programmet endast enstaka undervisningsmoment om denna praktiskt relevanta kärnproblematik.

3. Programmets mål

Se utbildningsplan och kursplaner.

Värdering och åtgärder

Den vid institutionen problembaserade inlärningsmetoden kräver aktivt deltagande från studenterna och tillåter därmed utvärdering av graden av måluppfyllelse omgående under programmets gång, såväl på individuell som gruppnivå. Under programmet genomförs flera skriftliga och muntliga övningar och examinationsformen varierar under programmet för att tillmötesgå studenternas olika lärstilar och bedöma måluppfyllelse och kunskap utifrån olika faktorer och med hjälp av formativa utvärderingar. Dessa mål förefaller ha blivit uppfyllda enligt programföreståndarens bedömning. Från innevarande antagningsomgång har samtliga studenter som valt att fortsätta läsa programmet under vårterminen lämnat in examensarbete tidsenligt.

Under programmets gång genomfördes kursutvärderingar vid slutet av varje kurs för att få inblick i studenternas egna uppfattning om måluppfyllelse samt andra aspekter av utbildningen. I samtliga kursutvärderingar för innevarande programomgång uttrycker studenterna att respektive kurs har uppnått målen.

I den externa utvärdering som genomfördes under 2019/2020 noterades att högskolelagens och högskoleförordningens kriterier för avläggande av magisterexamen kommer till uttryck i de utbildningsspecifika målen i programmets utbildningsplan och i de enskilda kursplanerna samt i kursmaterialet. Samtidigt bedömdes faktiska resultat motsvara förväntade studieresultat.

Eftersom programmet har pågått under ett par år och graden av tidsenligt genomförande av programmet bland studenterna är hög, kan ett förslag i framtiden vara att genomföra en alumnistudie, i syfte att erhålla ett ytterligare perspektiv på programmets eller kursernas pedagogiska värde och praktiska relevans; i den mån programmet planeras att fortsättningsvis erbjudas.

4. Programmets bärande pedagogiska idéer

Se utbildningsplan och kursplaner.

Immaterialrätten har blivit interdisciplinär med viktiga gränssytor mot bland annat marknads-, konkurrens-, avtals- och skadeståndsrätten. Grundläggade fri- och rättigheter har på senare tid även kommit att spela en alltmer större roll inom området. Det är viktigt att studenterna får så bred förståelse för immaterialrättens funktion och praktiska relevans som möjligt, samtidigt som de uppnår en högre kunskapsnivå. Undervisningen består huvudsakligen av seminarier och föreläsningar men den seminariebaserade undervisningsformen utgör kärnan i genomförandet av programmet. Varje studerande förväntas delta aktivt i undervisningen genom att förbereda svar till seminariefrågor och delta i den diskussion som förs. Kortare skrivuppgifter som inte sällan kombinerar frågor från olika rättsområden ingår också i modulernas obligatorium och ger tillfälle till utveckling av skrivförmåga. Vidare kompletteras de flesta kurserna inom programmet med muntliga presentationer och efterföljande diskussioner. Examinationsformerna varierar för att pröva och sätta studenternas kunskaper i olika dimensioner. Förhoppningen är att studenter utvecklar ett analytiskt och kritiskt förhållningssätt samtidigt som de utvecklar förmågan att analysera immaterialrättsliga frågeställningar från olika infallsvinklar och kontextualisera spörsmål utöver att uppnå en hög grad av specialisering inom ämnet.

Värdering och åtgärder

För att säkerställa en fungerande studiemiljö och motverka ineffektiv gruppdynamik har en rad olika åtgärder vidtagits (se nedan fråga 5).

5. Värdering av de olika undervisningsformerna

Undervisningen med en blandning av föreläsningar och seminarier och olika examinationsformer fungerade i snitt mycket bra under innevarande programomgång (se samtliga kursutvärderingar).

Ett antal pedagogiska utmaningar är återkommande. Den allra främsta är studenternas förmåga att omställa sig till en problembaserad inlärningsmetod. För många studenter är detta en nytt sätt att ta in information och studera juridik eftersom det i många länder ofta förekommer en huvudsakligen föreläsningbaserad undervisningsmetod. Denna omställning brukar främst vara en utmaning för studenter som antas till programmet direkt efter genomförandet av juristprogrammet. Studenter som antingen är förtrogna med problembaserad inläring (i vissa fall är detta kopplat till det juridiska system som studenten har utbildats i) eller har några års yrkeserfarenhet brukar delta aktivt redan i början av programmet. Undervisningsformerna varierar dock under programmet för att tillgodose de olika lärostilarna. Gruppdynamiken som bildas har också en viss inverkan på hur studenterna samarbetar med varandra, varför individuell gruppindelning sker inför varje kurstillfälle.

Ett annat återkommande problem som påverkar det förstnämnda är studenternas språkkunskaper. Eftersom undervisningsmetoden kräver aktivt deltagande måste studenterna kunna uttrycka sig på ett tillräckligt bra sätt för att en diskussion ska kunna uppehållas och att metoden ska kunna uppnå sitt syfte, och därmed att studiemålen ska kunna uppnås. Goda kunskaper i engelska ställs som krav för antagning, men studenternas egentliga färdigheter framkommer inte tidigare än vid programstart. Visserligen får bristande språkkunskaper oundvikligen konsekvenser även på individuell nivå eftersom det kan upplevas som svårare att författa längre juridiska texter samtidigt som det kan påverka samarbete i basgrupp då studenter med sämre kunskaper kan uppfattas vara osamarbetsvilliga. Målet med skrivuppgifter under Modul 1 och Modul 2 är utöver examination just tänkt att ge studenterna tillfälle att öva textförfattning på engelska inför Modul 3 som har uppsats som huvudsaklig examinationsform.

Ett ringa antal ändringar infördes inför innevarande programomgång för att motverka ovanstående återkommande utmaningar samt för att erbjuda ett aktuellt och attraktivt program:

- Fler föreläsningar under kursen *Advanced Intellectual Property Law* (Modul 1) på bekostnad av antalet seminarier som minskades för att stegvist introducera PBL, samt varierande format under seminarierna och successiv svårighetsgrad bestående av en blandning av följande: juridik, graden av inveckling av omständigheter på vilka regler ska tillämpas, litteratur, grad av aktivt deltagande från varje enskild student/grupp.
- Genomtänkt gruppindelning inför varje kurs för bättre gruppdynamik som beaktar jämställdighet, juridisk bakgrund (rättstradition), bekantskap med grundläggande EU-rätt, eventuell kunskapsnivå (högpresterande, lågpresterande) och vid behov nationalitet. Studenternas varierande bakgrunder gör det möjligt att använda gruppindelningen som stödjande komponent i inläringen eftersom en genomtänkt gruppindelning gör det möjligt att låta studenterna lära från varandras erfarenheter och synsätt. Utifrån juridiskt förhållningssätt kan det finnas lite pedagogiskt värde i att låta studenter från samma land eller Samväldet vara i samma basgrupp, eller i att inte placera studenter med grundläggande kunskaper i EU-rätt i olika basgrupper när det även finns många studenter från länder som inte tillhör EU. Inte heller gynnas gruppdynamiken av att studenter i samma basgrupp kommer från länder eller regioner som är i allvarlig konflikt med varandra.
- Ändring av formatet för PM-uppgifter under Modul 1 och 2 till korta individuella och gruppskrivuppgifter i syfte att ge studenter mer tid att fördjupa sig i seminariefrågor och litteratur samt att variera examinationsformer och införa mer formaliserad skrivträning. Uppgifterna har med några undantag (kursen *Patents and Pharmaceuticals*) mestadels inte anknytit direkt till seminarier utan varit fristående och därmed samtidigt utgjort ett ytterligare (nytt) inlärningsmoment utöver att utgöra en examinationsform. Skrivuppgifterna har dock anknytit till respektive kurs

innehåll i allmänhet så att studenterna inte betungas med att ägna tid åt att ta in helt ny kunskap som sedan inte återanvänds under pågående kurs.

- Större betoning på samspelet mellan upphovsrätt och mänskliga rättigheter under kursen *Copyright Protection in a Digital Society* (Modul 2) i samband med juridisk utveckling under 2019.
- Flipped-classroom under andra delen av kursen *Patents and Pharmaceuticals* och indelning av kursen i olika teman (substantive patent law, patent protection and access to medicine, patent protection and competition law)
- Regelbunden användning av Studentportalen som kommunikations- och lärandemedel

Ovanstående ändringar får anses ha frambringat enastående resultat eftersom samarbetet mellan studenterna och intresset för problematiken har i snitt varit mycket bra vilket bidrog till en betydligt bättre lärandemiljö och studieupplevelse. Detta har i sin tur underlättat förverkligande av ett inkluderande förhållningssätt varifler studenter har varit aktiva och genomförande av programmet i allmänhet. Samtliga kurser har i snitt placerats på den högre delen av skalan i kursutvärderingarna.

Författning av en uppsats om 30hp är i och för sig en utmaning för enskilda studenter. Oftast beror detta på att studenten i fråga tidigare inte har författat en sådan uppsats. Samtidigt, i likhet med undervisningsformerna, finns det stora skillnader mellan uppsatsförfattning på juristprogram som gäller antalet sidor, form, metod, frågeformulering m.m. För att jämma ut studenternas kunskap har studenterna under Modul 3, som till stor del består av individuellt arbete, undervisningsmoment i början av kursen om uppsatsförfattning, skrivtekniker och metodfrågor, och undervisningsmoment i mitten av kursen (skrivperioden) för att reflektera över sitt skrivarbete och diskutera gemensamma problem och utmaningar med andra studenter. Under kursen genomförs även en peer-review simulering som går ut på att utvärdera varandras forskningsresultat och stödja forskningsansträngningar i syfte att träna studenterna i akademisk och vetenskaplig dialog. Genom dessa moment höjs svårighetsgraden ytterligare än att utslutande utgöra en terminslång skrivuppgift på avancerad nivå. Dessa tillfällen har haft en betydlig inverkan på studenternas förmåga att författa såväl intressanta och aktuella uppsatser som lämna in uppsatser inom fastställda tidsramar.

Övergången till digital undervisning under VT20 i samband med rektorsbeslut till följd av pågående pandemi fungerade mycket bra, såväl från administrativ som pedagogisk synpunkt (se särskilt kursutvärdering för kursen *Thesis for the Degree of Master of Laws*). Nödvändigtvis innebar övergången konsumtion av ytterligare resurser i syfte att minimera negativa konsekvenser av att salsundervisning inte blev möjlig samt att säkerställa rättsäker och rättvis examination av studenter.

Med utgångspunkt i kursutvärderingarna samt den progression studentgruppen kan konstateras ha uppnått får undervisningsformerna och programmets format anses vara bra. Inga åtgärder än de redan vidtagna är nödvändiga, i den mån

programmet planeras att erbjudas fortsättningsvis. Den interna lärarkapaciteten bör dock överses (se vidare fråga 15).

7. Inslag av muntligt framförande

Under samtliga kurser finns mellan 4-9 seminarier, vid vilka studenterna diskuterar särskilda immaterialrättsliga frågeställningar. Utanför ramen för sedvanlig seminarieundervisning får studenterna under samtliga moduler även muntligen presentera och diskutera resultat från sitt självständiga arbete eller grupparbete i anslutning till särskilda uppgifter. Exempelvis tar en av examinationsformerna under Modul 2 formen av avtalsförhandling medan det under Modul 3 simuleras ett akademiskt peer-review förfarande.

Värdering och åtgärder

Antalet och formen för muntliga framföranden är god, och har fungerat mycket bra. En tydlig progression kan noteras vid individuell jämförelse av studenternas prestationer under Modul 1 och 3. Detsamma gäller seminarieaktivitet under Modul 1 i jämförelse med sista kursen under Modul 2.

Inga åtgärder än de redan vidtagna är nödvändiga (jmf fråga 5), i den mån programmet planeras att fortsättningsvis erbjudas.

8. Inslag av rättsteknikträning

Som helhet innehåller programmet en stor variation av skrivuppgifter och muntliga framföranden. Vissa seminarieuppgifter kräver även att studenterna nyttjar verklighetsförankrade ämnesspecifika resurser, till exempel Europeiska patentorganisationens (EPO) eller EU:s immaterialrättsmyndighets (EUIPO) databaser.

Vad gäller material består rättsteknikträningen i att arbeta med internationella konventioner och EU-rättsligt material, huvudsakligen avgöranden från EU-domstolen, samt akademiska publikationer.

Medan varje seminarieuppgift innehåller information om relevant litteratur, med få undantag tillgängliggörs inte denna litteratur på Studentportalen. Studenterna förväntas istället själva söka det relevanta materialet. I samband med detta schemaläggs ett obligatorisk moment under Modul 1 med bibliotekarie om olika biblioteksresurser.

Värdering och åtgärder

Antalet olika rättsteknikträningsmoment är bra. Att låta studenterna självständigt söka juridiskt källmaterial främjar vidare utvecklingen av goda vetenskapliga vanor och färdigheter i att använda rättsliga databaser. Det ger dessutom studenterna tillfälle att gå utanför kursföreskriven litteratur. Studenterna har varit duktiga att självständigt söka juridiskt källmaterial och hantera det i programmet. Resultaten syns bäst vid jämförelse av studenternas självständiga skriftliga arbete under Modul 1 och 3. Samtidigt synliggörs individuella studenters progression vad gäller spontan muntlig argumentation under senare del av programmet.

9. Progression och färdighetsträning

Programmet har en progressiv svårighetsgrad i den meningen att Modul 1 är allmän, medan Modul 2 är specialiserad och lägger mer tyngd på seminarieundervisningen (och därmed ytterligare studentaktivitet och förberedelse), medan Modul 3 är helt individuell. Svårighetsgraden förändras inte under Modul 2 eftersom hela programmet ges på avancerad nivå, däremot förekommer en progression under individuella specialkurserna under Modul 2. Exempelvis utgick schemalaggningsen ifrån att placera svårare seminarier (frågeställning och kunskap) i senare del av respektive kurs.

Det ges relativt stort utrymme för olika former av skrivträning och muntlig presentation under programmet. Varje kurs under Modul 1-2 har olika examinationsformer för att få till en variation i inläringen och därmed utveckla studenternas kunskaper inom immaterialrätten samt bedöma studenternas utveckling och tillmötesgå olika lärstilar.

Värdering och åtgärder

Att mäta studenternas individuella progression omgående utgör en utmaning eftersom två av de fyra undervisningsbaserade kurserna (Modul 1 och 2) har tidigare haft olika kursföreläsare. Innevarande programomgång utgör dock ett undantag då samtliga kurser har haft samma person som kursföreläsare varför varje students individuella progression har kunnat observeras under tid som varje kurs har varit pågående. Detta har gjort det möjligt att identifiera och vid behov omgående motverka eventuella svårigheter som studenter kan uppleva under programmets gång. Mot bakgrund av den progressiva svårighetsgraden under programmet är det av yttersta vikt att inlärningsvärigheter identifieras snabbt så att eventuellt stöd kan erbjudas studenter, varför dialog mellan kursföreläsare är att föredra vid ansvarsfördelning av kursföreläsarskap per delkurs under framför allt Modul 2. Under innevarande omgång har två studenter valt att inte fortsätta med utbildningen under vårterminen av andra skäl än lärandesvärigheter.

En utmaning som uppmärksammades i den extern utvärdering som genomfördes under 2019/2020 var att en lärare ansvarade för en stor andel undervisning och handledning på programmet samtidigt som det erinrades att ett stort antal gästlärare kan göra det svårt för fakulteten att sätta eget prägel på programmet. Detta är ett återkommande problem (jmf fråga 15). Även om innevarande kursutvärderingar vitsordar om att undervisningen och handledningen har tillmötesgått studenternas olika behov och programmet har hållit en hög nivå samtidigt som resterande för denna omgång antagna studenter har lämnat in sina examensarbeten tidsenligt, ansluter sig programföreläsare till denna anmärkning och rekommenderar att tillgänglighet av institutionsbaserad lärarkompetens eftersträvas om programmet ska fortsätta vara attraktivt och konkurrenskraftigt; i den mån programmet planeras att fortsättningsvis erbjudas.

10. Kurslitteraturen

Se kursplaner med tillhörande bilagor.

Utöver rekommenderad bok innehåller varje seminarieuppgift under Modul 1 och 2 vetenskapliga artiklar och rättskällor som är relevanta för respektive seminarium. Denna lista modifieras omgående i anslutning till uppdatering av seminariefrågor samt rättsutveckling. Under Modul 3 rekommenderas även specifik litteratur för att stödja studenternas individuella uppsatsarbete och vetenskapliga förhållningsätt.

Värdering och åtgärder

Immaterialrätten förändras snabbt, särskilt genom domstolsavgöranden, och innebär att kursböcker kan bli inaktuella, även under programmets gång. Detta innebär en utmaning för programmet. Medan det mot bakgrund av programmets uppbyggnad är möjligt att genomföra varje delkurs utan en kursbok, rekommenderas kursbok främst för att tillmötesgå studenters eventuella behov av att inneha litteratur som ger övergripande bild av ämnet som föredragen kunskapskälla. Användning av vetenskaplig litteratur och domstolsavgöranden föredras och gör det möjligt att anpassa varje delkurs i takt med den rättsliga utvecklingen samt på ett tydligare sätt inkorporera forskning i utbildningen.

I den externa utvärdering som genomfördes under 2019/2020 gjordes bedömningen att litteraturen framstår som aktuell och relevant, samtidigt som behovet av komplettering med samtidig forskningslitteratur och rättsfall noterades. Mot denna bakgrund är inga åtgärder nödvändiga utanför hittills vedertagna tillvägagångssätt, i den mån programmet planeras att fortsättningsvis erbjudas.

11. Internationalisering

Programmet rör internationell immaterialrätt och all kurslitteratur är på engelska.

Studenterna kommer från alla delar av världen, vilket bidrar till en mer informerad studieupplevelse utöver programmets innehåll och inriktning.

Värdering och åtgärder

I den mån programmet planeras att fortsättningsvis erbjudas är inga åtgärder nödvändiga. Internationell och europeisk immaterialrätt bör fortsätta spela en mycket viktig roll för programmet. Det fungerar bra med engelsk litteratur och bör användas fortsättningsvis. En utmaning med en varierande internationell studentgrupp är dock att det är många olika traditioner för universitetsstudier och under Modul 1 får en hel del tid läggas på att lära ut den problembaserade undervisningsformen (jmf fråga 5). Samtidigt främjar studenternas varierande bakgrunder bättre förståelse av ämnet eftersom studenterna kan lära från varandra och ta in nya infallsvinklar samtidigt som förståelse för andra kulturer utvecklas. Detta bidrar i sin tur till ytterligare utveckling av analysförmåga och stödjer ett kritiskt förhållningsätt.

12. Hållbar utveckling

I förhållande till programmets innehåll ingår hållbarhetsaspekter under olika undervisningsmoment. Exempelvis erbjuds föreläsning om immaterialrättens roll inom FN:s hållbarhetsmål (ekonomisk hållbarhet) under Modul 1, medan grundläggande fri- och rättigheter (social hållbarhet) behandlas under flera moment under Modul 1 och 2.

Programmet strävar även efter ett hållbart miljövänligt förhållningssätt genom att tillhandahålla allt material genom Studentportalen än i tryckt form. Vidare strävar programmet efter jämlik och jämställd lärargrupp (jmf dock fråga 13 och 15).

Värdering och åtgärder

De inslag av hållbarhetsaspekter som utgör del av programmets innehåll uppskattas mycket av studenterna (jmf kursutvärderingar). Digitalt tillgängliggörande av material har också fungerat mycket bra, särskilt att majoriteten av studenterna är vana med att arbeta med digitalt material. En tidigare rekommenderad åtgärd som programansvarig ansluter sig till är att sträva efter att föreläsningpresentationer och liknande material görs tillgängligt innan relevant undervisningspass för mer informerad och strukturerad inlärningsupplevelse, mot bakgrund av studenternas genomsnittliga profil; i den mån programmet kommer fortsättningsvis att erbjudas.

13. Genus och andra kritiska perspektiv

Immaterialrätt är i grunden ett rättsområde som placerar sig i skärningspunkten mellan motstående samhällseliga, ekonomiska och etiska intressen. I samband med den rättsutveckling som sker har allt större betoning lagts på skärningspunkten mellan det immateriella skyddet och utövandet av grundläggande fri- och rättigheter, medan ekonomiska och etiska perspektiv har fortsatt att präglade programmets innehåll.

Jämställdhetsperspektiv tas inte upp under programmet då komplexitetsgraden i diskussioner kan bli alltför stor. Däremot har den rekommenderade boken författats av man och kvinna.

Lärarkollegiet har under samtliga år varit mycket obalanserad och bestått mest av manliga lärare. Skälet har varit att majoriteten av lärarna vid institutionen inom ämnesområdet är manliga.

Värdering och åtgärder

Under innevarande programomgång anpassades två kurser under Modul 2 för att på ett tydligare sätt lyfta fram olika perspektiv. Exempelvis delades kursen *Patent Law and Pharmaceuticals* in i olika delar varvid den första behandlade grundläggande frågor i anslutning till patentskydd för läkemedel medan den andra delen fokuserade på konkurrensaspekter samt tillgång till medicin (bl.a. pay-for-delay problematik och prissättning av läkemedel). I den externa utvärderingen som genomfördes under året noterades att programmet rymmer ett antal politiska, ekonomiska och etiska frågor och utmaningar, vilket ger studenterna möjlighet till att utveckla förmåga till kritiskt tänkande, analys och argumentation.

Således rekommenderas inga åtgärder vad gäller denna aspekt, i den mån programmet kommer att fortsättningsvis erbjudas.

Programföreståndaren kan inte påverka lärarkollegiets könsfördelning vid institutionen. Under innevarande programomgång vidtogs åtgärder för att så mycket som möjligt uppnå jämställdighet genom extern lärargrupp. Lärarkollegiet bestod av 12 kvinnor och 12 män (inkl. programföreståndare) och kunde uppnås trots att den enda kvinnliga läraren med ämneskompetens vid institutionen var tjänsteledig under del av programmet (se vidare fråga 15). I den mån programmet planeras att fortsättningsvis erbjudas rekommenderas att en jämn könsfördelning eftersträvas.

14. Former för kursvärdering

Kursutvärderingar genomfördes omgående vid avslutad kurs och användes aktivt för att införa eventuella förbättringar inför nästkommande kurs under pågående program. Under VT20 uppdaterades kursutvärderingen av Modul 3 bestående av en kurs med frågor i anslutning till COVID-19 pandemin. Det genomfördes även en ny arbetsmiljöenkät.

I den utvärdering av programmet som genomfördes 2019/2020 lyftes programföreståndarens tillgänglighet fram som exempel på studenternas inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen.

Jämfört med tidigare år har det varit en mycket hög svarsfrekvens i samtliga kursutvärderingar under innevarande programomgång vilket ger bättre underlag för förbättring av programmet i allmänhet och kurserna i synnerhet. Mot bakgrund av att programmet ställdes in inför nästa akademiska år samt att två institutionsanställda ämneskompetenta lärare i efterhand har av olika skäl inte kunnat fortsätta att vara verksamma vid institutionen är det framtida behovet av förbättring av programmet oklart.

15. Lärargruppens sammansättning och kompetens

Under innevarande programomgång bestod lärarlaget av professorer, docenter, doktorander, advokater och patentombud. Alla lärarna undervisade på sina respektive specialområden. Inom ramen för verklighetsförankrat förhållningssätt genomfördes även ett begränsat antal moment på varje kurs under Modul 2 av immaterialrättsrelevanta organisationer för att ge studenterna inblick i dessa organisationers arbete.

Medverkande lärare under innevarande program bestod av följande kategorier:

- 8 disputerade lärare verksamma vid universitet inom särskilt immaterialrätt, varav två med placering vid Juridiska institutionen, Uppsala universitet
- 8 doktorander, samtliga i senare del av avhandlingsarbete och med undervisningserfarenhet av gällande undervisningsmetod. 4 av dessa med placering vid Juridiska institutionen, Uppsala universitet
- 4 advokater

- 1 patentombud
- 3 organisationer - STIM, ICANN, samt universitetets forskningskommersialiseringsenhet UU Innovation.

Värdering och åtgärder

En jämn könsfördelning bland lärare anställda vid institutionen har inte varit möjlig med hänsyn till befintlig obalans av ämneskompetenta lärare. Under VT20 bestod lärargruppen uteslutande av en manlig lärare, vilket också har varit fallet tidigare vårtermin under större del av terminen.

Vidare finns inte tillräckligt med anställda lärare vid institutionen varför programmet behöver en stor extern lärargrupp. Till viss grad är en extern lärargrupp, bestående framför allt av praktiserande jurister av diverse slag och organisationer, till gagn för programmet eftersom det ger studenterna möjlighet till fördjupad förståelse av praktisk tillämpning av immaterialrättsliga regler och utökad kunskap om hur utövande av rättigheter eller laggrundad kollektiv rättighetsförvaltning fungerar i praktiken samtidigt som det expanderar studenternas perspektiv. Under innevarande omgång har det varit av särskild betydelse mot bakgrund av rättslig utveckling under 2019. Samtliga av dessa moment tenderar att uppskattas mycket av studenterna och bör behållas. Otilfredsställande lärarkapacitet är dock ett känt problem då flera ämneskompetenta lärare har inte kunnat fortsätta att vara verksamma vid institutionen under såväl tidigare år som efter VT20. Behovet av institutionsanknuten immaterialrättslig kompetens bör därför mot denna bakgrund ses över och förstärkas då begränsningen i interna lärarresurser innebär en utmaning för programmet, som också lyftes fram i den utvärdering som genomfördes under 2019/2020. Det plötsliga och oförmedlade beslutet från september-oktober 2019 om att ställa in programmet under HT20-VT21 på grund av lärarbrist förefaller därför vara mindre lyckat gentemot vädjan om att förstärka interna lärarresurser och svårförenligt med vid tiden eventuellt tillgängliga lärare med anställning vid institutionen eller för vilka anställning har kunnat fortsätta under HT20-VT21 efter utövande av existerande prerogativ av samma beslutande instans. Institutionen har vidare antagit kvinnlig jurist med stark bakgrund i internationell och europeisk immaterialrätt till forskningsutbildningen med start HT20. Detta hade kunnat innebära en höjning av interna programtäckande lärarkapaciteten med 100% jämfört med programtäckande lärarkapaciteten under innevarande omgång samt minska obalansen i könsfördelningen.

16. Programmets timtilldelning

Programmet består av fyra 7,5hp kurser och en 30hp kurs och har en timram om 179 timmar. Programmet och dess delkurser har huvudsakligen följt de ramar som tidigare kurser har haft. Under innevarande programomgång har antalet studenter fluktuerat mellan 27-26 studenter.

17. Examination och betygspåverkande faktorer

Under programmet används varierande examinationsformer och stor vikt läggs vid studenternas kapacitet att kritiskt argumentera kring olika frågeställningar. Varje Modul avslutas med examination. Modul 1 har en kortare uppsats som huvudsaklig examination med muntlig presentation samt kortare skrivuppgifter som betygspåverkande faktorer. Under Modul 2 genomförs hemtentor samt kortare individuella och gruppbaseade skrivuppgifter. En av kurserna har utöver detta även en interaktiv avtalsförhandlingssimulering som examinationsform. Modul 3 har en större uppsats som examinationsform med diverse muntliga presentationer. Under kursen introduceras studenterna till ett mer vetenskapligt och akademiskt förhållningssätt.

Värdering och åtgärder

De examinationsformer som används på programmet fungerar bra och gör det möjligt att bedöma såväl studenters förmåga att arbeta i grupp som individuella prestationer. I den externa utvärdering som genomfördes under 2019/2020 gjordes bedömningen att studenterna möter varierande examinationsformer som prövar deras kunskaper och färdigheter i olika dimensioner samt att faktiska studieresultat motsvarar förväntade studieresultat.

Det erinrades samtidigt att den låga andelen traditionella tentamina kan innebära att graden av studentanonymitet i examinationen minskar. Medan rättsäker examination är central för att uppfyllelse av lärandemål ska kunna bedömas, kan den stora variation av examinationsformer och antalet skrivuppgifter i kombination med programmets ettåriga längd samt begränsad intern lärar- och därmed examinationskapacitet innebära att en till synes hög grad av anonymitet i praktiken inte uppnår sitt tilltänkta syfte. Detta försvåras ytterligare av den omständigheten att examination innebär myndighetsutövning och kan endast genomföras av det begränsade antal examinatorer med ämneskompetens vid institutionen än av exempelvis externa lärare. I utvärderingen anmärktes vidare att programmet har föredömliga betygskriterier. Studenter har enligt programföreståndarens kunskap inte lämnat besvär över att examination upplevs vara rättsosäker eller orättvis. Mot denna sammalagda bakgrund bedöms att inga åtgärder är nödvändiga, i den mån programmet kommer att fortsättningsvis erbjudas.

18. Reflektion över betygsspridning

Likt tidigare år spänner betygen över hela skalan. Majoriteten av betygen har legat på *AB-Ba*, vilket inte är förvånande eftersom studenterna redan har läst viss immaterialrätt och i många fall innehar viss arbetslivserfarenhet vid tiden som de påbörjar programmet. Medan det inte kan uteslutas att studenter har olika syften med att genomföra utbildningen, är programmet frivilligt att söka och attraherar de studenter som önskar fördjupa sina kunskaper inom immaterialrätt. Majoriteten av studenter tenderar att göra framsteg under året. I de enstaka fall detta inte sker eller när det sker en tydlig försämring erbjuds dialog i syfte att utreda om eventuellt stöd är erforderligt.